

Име и презиме, односно назив организације и институције : Асоцијација слободних и независних синдиката

Контакт телефон: 011 2623671

Е-пошта: asns@asns.rs

Назив закона на који упућујете предлоге, примедбе и сугестије: Нацрт закона о изменама и допунама Кривичног законика

Датум: 25.10.2024.године

1. Општи коментари и сугестије у односу на Нацрт закона као целину

АСНС има друштвену обавезу и одговорност да на озбиљан, аналитичан и непристрастан начин вреднује предложени Нацрт Закона о изменама и допунама Кривичног законика.

АСНС ће се, са обзиром на значај предложених измена и допуна, темељно и посвећено укључити у јавну расправу о Нацрту Закона о изменама и допунама Кривичног законика и то, пре свега, кроз образложене примедбе и наше предлоге, од којих посебно апострофирамо увођење правне заштите и санкционисање напада на запослене у установама социјалне заштите аналогно предложеним санкцијама за напад на запослене у просвети и здравству.

АСНС, пре свега, жели да укаже на последице које изазивају честе измене Кривичног законика, којих је било шест за последњих дванаест година, док је Закон о кривичном поступку међан чак осам пута. Овако честе измене уносе правну несигурност не само у правни систем него и у друштво, које вапи за правном стабилношћу и правдом.

Посебно истичемо да би некритичко усвајање предложених измена и допуна Кривичног законика дало могућност за додатно рунирање нашег правног система и то у најосетљивијим сегментима као што су људска и грађанска права, што би унело додатну несигурност у правни систем у који грађани, ионако, имају све мање поверења.

Позитивно је да се Кривични законик допуњава новим институтима који се односе на санкционисање напада на лица запослена у образовним и здравственим установама, као и друге предложене измене које се, пре свега односе, на кривична дела из области безбедности саобраћаја, насиља у породици и дела против полне слободе. Сматрамо да је неопходно и уређивање и санкционисање садржаја који се објављују на друштвеним мрежама, а којима се подстиче или саветује извршење кривичних дела, али имамо суштинске примедбе на недореченост, уопштеност и непрецизност предложеног члана 55. Нацрта Закона о изменама и допунама Кривичног законика који, ако се усвоји у предложеном тексту, може да омогући бројне злоупотребе кроз тумачења и различиту примену у пракси.

Озбиљне примедбе имамо на брисање појединих кривичних дела с обзиром на њихов значај и друштвену опасност коју представљају, као и релативизацију појединих кривичних дела чије је извршење условљено новчаном вредношћу. Поред тога учојамо и непримерену непрецизност код значајног броја предложених решења, што оставља простор за произвољност и широко тумачење у примени појединих одредби Кривичног законика, што је у кривичном законодавству недопустиво. То је разлог за основану и оправдану сумњу и бојазан да предложена законска решења неће допринети већој правној сигурности пошто непрецизност и нејасноће уместо јасних, недвосмислених и прецизних норми, у пракси, доводе до различитих тумачења и различите примене Закона.

Посебно желимо да укажемо на, по нашој процени, најважније примдebe. Укидање члана 136. Кривичног законика којим је прописано дело изнуђивања доказа од стране службеног лица са образложењем да се може подвести под члан.137. је друштвено неприхватљиво са обзиром да је за правну сигурност грађана од изузетног значаја да се докази од стране службених и овлашћених лица прикупљају на законит начин. Смтрамо да се ради о круцијалној одредби Закона и да се због свог значаја не може подвести под друга кривична дела и адекватно и примерено уредити једним ставом у члану 137. Закона.

Лимитирање кривичне одговорности за учињене незаконитости у јавним набавкама у односу на вредност јавне набавке недопустива је са обзиром на друштвену опасност и распрострањеност овог дела. Сматрамо да ће ова измена Кривичног законика створити нову могућност и директно утицати на додатно повећање корупције.

Посебно желимо да укажемо на новелу из ново предложеног члана 343.а која се односи на објављивање материјала којима се саветује извршење кривичног дела која је уређена уопштено, прешироко и непрецизно формулисано па даје могућност за бројне злоупотребе.

АСНС посебно указује да свака измена и допуна закона има значај и постиже жељену и очекивану сврху само уколико је у потпуности заснована на Уставу и правним актима које је усвојила и ратификовала РС, а која се пре свега односе на људска и грађанска права, на правни положај, статус и достојанство сваког грађанина јер је то једини начин да се успостави и осигура праведност и правда и обезбеди друштвена и социјална кохезија и стабилност.

2. Конкретан део Нацрта закона чију измену предлагете и Ваш предлог за измену

Предлог:

Члан 18. брише се.

Предлог:

Додаје се нови члан 19а

У члану 138. став 1. речи „новчаном казном „ бришу се и после речи „затвор“ додају нове речи:“од шест месеци“ и даље као у тексту.

Предлог:

Члан 22. брише се

Предлог:

Додаје се нови члан 28.а :

После члана 183 додаје се нови члан 183.а који гласи:

„Ко лажно оптужи друго лице или лица за дела из чл. 178. до 183. овог Законика казниће се затвором од две до десет година“.

Предлог:

Члан 44. брише се.

Предлог:

Члан 45.

У члану 297. став 2. речи :“ пет до петнаест „ замењују се речима :“ десет до двадесет“.

Члан 55.**Предлог:****Члан 55. брише се.****Предлог:****Члан 56.**

У члану 56. став 1. после речи „члана 344.в“ додају се реч и члан „и 344.г“.

У члану 56. после члана 344.в, додаје се нови члан 344.г, који гласи:

„Напад на лице запослено у установи социјалне заштите

344в.

(1) Ко нападне лице запослено у установи социјалне заштите или члана његове породице, а у вези са пословима који се обављају у установи социјалне заштите, казниће се затвором од три месеца до три године.

(2) Ако приликом извршења дела из става 1. овог члана учинилац нанесе лаку телесну повреду лицу запосленом у установи социјалне заштите или члану његове породице или прети употребом оружја, казниће се затвором од шест месеци до пет година.

(3) Ако приликом извршења дела из става 1. овог члана учинилац нанесе тешку телесну повреду лицу запосленом у установи социјалне заштите или члану његове породице, казниће се затвором од једне до осам година”.

Предлог:**Члан 58.**

У члану 347.а речи: Ко противно Закону на јавном месту носи“ замењују се речима: “Ко изврши кривично дело носећи“ и даље као у предложеном тексту.

3. Образложење упућеног предлога за измену Нацрта закона**Члан 18.**

Неоправдано се укида члан 136. Кривичног законика којим је прописано кривично дело изнуђивање исказа од окривљеног, сведока, вештака или другог лица које чини службено лице у вршењу службе.

Сматрамо да је изнуђивање исказа важно кривично дело које доприноси правној сигурности и од изузетног значаја је за долажње до материјалне истине у кривичним и другим судским поступцима, те његово укидање није друштвено оправдано. Стога је неопходно да изнуђивање исказа остане као посебно кривично дело, које се везује за конкретну правну ситуацију, јер је прецизирано да се дело чини у намери изнуђивања исказа од окривљеног, сведока, вештака или другог лица, тако да ово дело по правилу може да изврши само службено лице приликом прикупљања доказа у току истраге.

Нови члан 19а

Предложена је измена и допуна става 1. члана 138. којима је брисана новчана казна и предложена минимална казна затвора од шест месеци са обзиром на тешке последице које претње на живот и тело одређеном лицу или њему блиском лицу имају на психу и социјални живот лица коме се прети, где је новчана казна неадекватна и чак стимулативна да извршилац понови дело.

Члан 22.

Предлажемо брисање предложеног члана 22., односно члана 172. става 4. пошто предложена допуна отвара нове могућности за иначе бројне злоупотребе са озбиљним последицама по лице и породицу чије се личне или породичне прилике јавно износе.

Нови члан 28а

Предложеним новим чланом уводи се казна затвора од две до десет година за лица која лажно оптуже друго лице или лица за дела из чл.178. до 183. овог законика и на тај начин превентивно спречавају или санкционишу покушаји лажног оптуживања са личном позадином(освета, изнуда и др.), а који имају трајне или дуготрајне социјалне, економске и здравствене последице по оптужена лица.

Члан 44.

У члану 228. Кривичног законика којим је прописано кривично дело злоупотребе у јавним набавкама мења се основни облик овог кривичног дела за који је забрањена казна затвора, независно од процењене вредности јавне набавке, тако да се предстојећим изменама предвиђа кривична одговорност за ово кривично дело само уколико процењена вредност јавне набавке прелази износ од 5 милиона динара.

Сматрамо да је лимитирање кривичне одговорности за учињене незаконитости у јавним набавкама, односно прописивање да се за исте одговара тек уколико вредност јавне набавке прелази одређени износ, правно недопустиво уколико се има у виду друштвена опасност овог кривичног дела. Указујемо да ће предложена измена Кривичног законика директно утицати на повећање корупције и стварање неповољног пословног окружења.

Члан 45.

У члану 297. предложена је измена којом се прописује казна затвора од пет до петнаест година уместо досадашње казне од две до дванаест година за најтежа кривична дела из области безбедности саобраћаја са образложењем да се поштрава казнена политика, што није тачно јел се предлогом минимална казна повећава, а максимална смањује.

Наш предлог је да минимална казна износи десет, а максимална казна двадесет година јел се ради о најтежим кривичним делима у којима практично постоји умишљај да се дело изврши (пијано и дрогирано стање, намеран пролазак на црвено и др.)

Члан 55.

Увођењем новог кривичног дела које је предвиђено чланом 55. Нацрта Закона о изменама и допунама Кривичног законика постоји оправдана бојазан да ће се омогућити неосновано кривично гоњење и осуђивање грађана са обзиром да је ново кривично дело превише опште и сувише широко формулисано, те може бити злоупотребљено.

Када је реч о синдикатима, постоји основана сумња да се синдикату ускраћује право да путем своје интернет странице, преко друштвених мрежа или медија позивају раднике да се кроз протест или штрајк изборе за своја радничка права или подрже раднике који протестују и штрајкују, односно изражавају незадовољство против мера и политика власти или послодавца тако што јавни тужилац овакво поступање може да квалификује као кривично дело иако се ради о Уставом и законом загарантованим правима.

Члан 56.

Указујемо да се запослени у установама социјалне заштите приликом обављања свог посла свакодневно суочавају са различитим притисцима, претњама и нападима, што за резултат има осећај непосредне животне угрожености и проузрокује бројне проблеме у функционисању и раду запослених у овим установама.

И сама пракса доказује да су запослени у установама социјалне заштите у претходном периоду били изложени честим нападима на психички и телесни интегритет, од којих су неки имали и смртне последице, што говори у прилог чињеници да постоје реални ризици којима су изложени запослени у овој делатности.

Због наведеног, сматрамо неопходним да се и овој категорији запослених, поред запослених у образовним и здравственим установама, обезбеди кривичноправна заштита, посебно имајући у виду шири друштвени значај делатности социјалне заштите, условљен карактером услуга које се пружају у оквиру ове делатности.

Члан 58.

Предложени нови члан 347а је неадекватан, неприменљив, друштвено опасан, и онемогућава свакодневни живот грађана. Уколико би се предлог усвојио кривично би била одговорна лица која иду јавним путем са секиром у шуму да секу дрва, лица са мотикама на њиви, лица која у парку чувају реплике пиштоља играчки својих унука или лица која излажу на сајмовима антиквитета.

Нашом предложеном изменом санкционише се само извршење кривичног дела оружјем из члана 347. а.